

Субботенко І. Ю.

аспірант кафедри мов і методики їх викладання

Національний університет

«Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

м. Чернігів

ЄДНІСТЬ МУЗИКИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПРОЯВ ВІРИ В БОГА В ДУХОВНО-ЕСТЕТИЧНОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ

«Учителю, котра заповідь найбільша в Законі?» Він же промовив йому: «„Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою”. Це найбільша й найперша заповідь. А друга однакова з нею: „Люби свого ближнього, як самого себе”. На двох оцих заповідях увесь Закон і Пророки стоять» (від Матвія 22 розділ, вірші 37-40) [2, с.33].

У любові сенс життя, педагогіки та творчості, людина по-справжньому може розкритися до нас в любові і через любов. Без любові неможливе життя, вона є вічною реальністю, твердою надією, компасом у світі творчості, дороговказом в педагогіці, маяком серед бурхливого життєвого моря випробувань, ліхтариком у пільми людських хитрощів. Мистецтво вчить нас дивитися на світ по-іншому, відчувати духовні закони, бачити людей у світлі любові. Неповторний світ творчості відкриває люблячий педагог, наставник, керівник. Мистецтво є дзеркалом, вікном, книгою, воно допомагає відчути глибинні порухи дитячого серця, ключем же до дитячого серця є любов. Любов відкриває двері творчості, освітлює темні кімнати уяви, наповнює душу музикою вічності. Єдність музики та образотворчого мистецтва облагороджують душу, слугують сходинкою у роботі з неповносправними учнями, розширюють можливості учнів повносправних.

Мова мистецтва нерозривно пов'язана з глибинним змістом візуальних образів, діти по-особливому сприймають цей світ, зазвичай вони є щирими та відкритими до діалогу, справжніми у своїй творчості. Ця специфічна дитяча відкритість дозволяє їм сприймати світ індивідуально, а отже і відображати останній у своїй творчості неповторно. Учня притаманна надзвичайна сенситивність до творів образотворчого мистецтва, ця особлива чутливість проявляється лише тоді, коли дитина відчуває любов [3].

В істинному мистецтві закладено зерно любові, і мама, яка любить свою дитину, навіть даючи їй просто аркуш паперу і олівець, читаючи Біблійні історії, робить незрівнянно більше ніж всі сучасні методики разом узяті. Методики які не відчувають душу дітей не можуть розвивати особистість творчо, любляча мати найкращим чином сприяє розвитку творчого потенціалу особистості. В основі істинної педагогіки лежить любов, таємниця творчості в любові до Бога та ближнього. З якою методикою можна порівняти люблячий погляд всепроникної ніжної любові матері, така любов робить дитину генієм. Тому історія знає безліч прикладів благотворного впливу матерів-християнок на розвиток творчого потенціалу майбутніх богословів, художників та музикантів. Мати та педагог, які допомагають дитині в духовному розвитку, отримують величезну нагороду на небі від Господа. Вчити дітей зберігати вірність Богові, чути Його голос, бачити Його в красі створеного світу, в картині, музичному творі, вчити бачити красу душі людської – ось істинна основа духовного розвитку творчої особистості, основа істинної духовної педагогіки та християнського мистецтва. Вчити дитину серцем відчувати красу мистецтва, вірою наближуючись до Бога, розуміючи, що Він тут, Він поряд з нами.

У душі дитячій закладені неймовірні безмежні можливості творчого розвитку, вона вся є можливість. Любити – це не просто бачити цю можливість, це відчувати дитяче серце, і теоретично це неможливо передати земною мовою. Любити важко, вчинки та пристрасті цей творчий образ затьмарюють. Скільки

сил, віри і творчої енергії потрібно, щоб серця не стали очами земними?! Де ж взяти нам цю любов? Жорстокосердістю здається захворіли всі. Але вона не перемогла Того, Хто переміг світ! Якщо серце педагога звернене до Христа, Творець буде омивати його Своєю безмежною любов'ю, підтримувати можливість до співчутливості, милосердя та любові.

Істина, відчуття гармонії та краси, естетична чутливість – це священні дари від Бога, які виражаються у прекрасних творах мистецтва, благотворно впливаючи на душу та серце. Музика та живопис в роботі з учнями, мають зцілюючі властивості та благодатно впливають на формування в учнів прекрасних гармонійних уявлень та думок. Мистецтво – це мова дитячої душі, мова почуттів та відчуттів, мова-передбачення, оскільки мистецтво випереджає науку, воно має духовні очі.

Спілкуючись з творчими людьми та аналізуючи свій творчий шлях, приходимо до висновку, що педагог який прагне до духовного розвитку учнів через мистецтво сприяє гармонійному розвитку особистості.

Відомі музиканти думають музикою, у музиці. А. Ейнштейн граючи на скрипці, саме мріяв музикою, жив нею, жив у ній, ніби дивився на своє життя в музичному аспекті.

Великі художники, такі як Сандро Боттіччелі, Леонардо да Вінчі, Рембрандт, Едуард Красний (сучасний чернігівський митець, педагог та іконописець), не просто є такими, завдячуючи винятковості їхнього дару, вони живуть мистецтвом, живуть в мистецтві, любові гармонії та красі. Весь всесвіт наповнений благодатною дією музики та живопису. Творчі ідеї та відкриття, ніби коштовні перлини, перебувають у всесвіті створеному Премудрим Творцем. Так Господь відкриває серце людини для сприйняття Його творчої енергії, наповнює душу дитини відчуттям краси та вічності.

Живопис можна порівняти з великим безмежним килимом, картина – це ніби великий гобелен і кожний бере з нього щось своє. Тому людина, особливо

це стосуються педагога, повинна мислити творчо, мислити «живописно», багатогранно з можливістю подальших творчих перспектив.

Господь наділяє людину талантом, в цьому є глибинний таємничий сенс, хіба може закладене Творцем зникнути? На нашу думку, творчі люди, які використовують даний їм дар на славу Божу, у вічності будуть творити в новій реальності, а земне життя – це підготовка до небесної виставки, до всесвітнього концерту, де буде звучати вічно симфонія любові та ніжності. Просто мистецтво набуде інших вимірів, засяє новими кольорами, напевно, ми побачимо нові полотна, почуємо неповторну музику. Уявімо собі, якщо самі картини будуть наповнені прекрасною музикою і підходячи до них, ми будемо чути, щось неймовірне. Задамо собі справедливе питання: «Дивлячись на прекрасну картину у виставковій залі, чи на дитячу листівку, подаровану мамі на свято, то хіба ми вже не чуємо мелодію душі її автора – мелодію любові та вічності. Музика насправді впливає на народження візуальних образів, формуючи систему цінностей. Тому дуже важливо слухати з дітьми саме класичну музику, дивитися конкретні класичні зразки образотворчого мистецтва. У дитини таким чином виробляється гармонійне відчуття краси, формується її естетичний смак та система цінностей, і ніщо потворне та дисгармонійно-деструктивне, вже не буде прийнято дитиною зі сформованим естетичним смаком.

Кожна свідома людина, педагог та наставник замислюються над питаннями вічності, вічного життя. Найголовніша заповідь – це заповідь любові до Бога та ближнього, в цьому все для людини. У любові до Бога та ближнього сенс життя, творчості та педагогіки, мистецтва та музики. Просто їхнє мистецтво набуде інших вимірів, засяє новими кольорами. Творчість не може зникнути, творчість – це є стан любові та відчуття вічності, гармонії та краси. Досліджуючи проблеми творчого розвитку особистості необхідно підкреслити, що творчість це ніби другий світ, світ у якому живе любов. Подумати лише про

арт-терапевтичні можливості класичного сакрального живопису, гармонійний вплив класичної музики на душу [3].

Навпаки ж негативні зразки творів мистецтва, деструктивна музика, руйнує внутрішній світ особистості, музика, яка по суті в своїй основі забуває про Того, Хто дає цей дар.

Л. Ратнер, яка говорила, що образотворче мистецтво – це розмова в якій Бог говорить із людиною. Чи може художник чути і передавати ці Слова? Люблячий може, бо він бачить істину, а нелюблячий не бачить, знаходячись в п'ятні власного егоїзму, який затьмарює погляд істинного бачення реальності. Тому істинно велике народжується лише у любові до Бога та людей.

Починаючи свою книгу про живопис А. Дюрер прославляє Бога «Ісус, Марія! Милосердям і допомогою Божою тут буде далі показано для користі всіх маючих бажання навчатися, все необхідне для живопису (та педагогіки), що я зрозумів на власному досвіді...художник повинен високо цінувати своє мистецтво, бо воно божественне і істинно ніяка плата не буде для нього завеликою» [2, с.9-10].

А. Дюрер продовжує далі розмірковувати про особливості виховання істинного художника, тут знаходимо підказки, щодо основ творчого розвитку, які розкриваються в наступних рядках: «хлопчик повинен виховуватися в страху божому, та молитися Богу про дарування йому Своєю милостю гостроту розуму» [2, с.10].

Негативні впливи та інформація накопичується та деструктивно впливає на особистість, руйнуючи її художній світ. А. Дюрер підкреслює, що нечистота ослаблює мозок: «Ніщо так не ослаблює мозок як нечистота» [2, с.11].

Негативні образи та слова накопичуються у розумі дитини, спотворюючи її світовідчуття та ставлять перешкоди на творчому шляху особистості. Коли людина займається мистецтвом її душа облагороджується, вона відчуває світ по-іншому.

Коли учні насичують свій мозок негативними та неконтрольованими відео-переглядами, вони просто засмічують свій мозок, спотворюють світогляд. Такі перегляди спонукають до брехні, хитрощів, тощо. Коли людина говорить неправду її мозок працює у надзвичайно напруженому режимі. Ми не будемо тут розглядати медичний аспект цієї проблеми, говорячи, як брехня впливає на людину, уважний читач по можливості дослідить це питання. Лише варто підкреслити один важливий момент, який полягає в тому, що брехня бере величезну кількість енергії від мозку.

Все, що бачимо, чуємо, дивимося потрапляє у мозок, тому дітей потрібно вчити на класичних творах живопису, читаючи разом Біблію, що допоможе в подальшому розвитку системи християнських цінностей. Мистецтво є мовою мозку, воно посиляє позитивні імпульси та наповнює життя людини відчуттям істини та краси. В кінці наших роздумів задамо собі питання: Що найголовніше в нашому житті? Чому ми присвячуємо своє життя? Яка ціль нашої творчості? Любов до Бога та ближнього – в цьому все для людини, і вічність, і творчість, і гармонія краси. Лише життя з Богом набуває сенсу та стає справжнім твором мистецтва, яким можуть насолодитися інші.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біблія (Книги Святого Письма Старого і Нового Заповіту). К. : Видня місійного тов-ва «Нове життя Україна, Кемпус Крусейд фор Крайст», 1992. С. 1–959; С. 1–296.
2. Дюрер А. Дневники. Письма. Трактаты. Том 2. Ленинград Государственное издательство искусство, 253 с.
3. Субботенко І. Значення творів сакрального живопису в розвитку художнього мислення майбутнього педагога. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки* №4, 2020 р. С. 33 – 44.